

Lødderup Friskole er en Grundtvig-Koldsk friskole.

De grundtvig-koldske tanker og ideer er ikke facitlister!

Grundtvig har ikke formuleret præcist, hvad hans skoleideal er. Han har til gengæld formuleret tydeligt, hvad det ikke er nemlig *den sorte skole*.

Den sorte skole er en skole, der gør sine fag til mål i sig selv. Terperi og udenadslære er hovedindholdet i undervisningen, og eleven skal "klargøres" til uddannelses- og erhvervslivet.

Barnet betragtes som en ting, der skal rettes til efter en i forvejen vedtaget skabelon.

Det er denne grundlæggende tingsliggørelse af barnet, Grundtvig og Kold gik imod.

Livet er ikke kun et spørgsmål om det, der kan måles og vejes, *det der kan forklares*. Det er også et spørgsmål om glæde, fantasi, trivsel og kærlighed. Fænomener vi ikke kan måle og veje, men kan bringes til en forståelse af i omgangen med hinanden *i levende vekselvirkning*.

Så skolen er for livet, ikke snævert for erhvervslivet eller uddannelseslivet.

Hvad er livet?

Som voksne ønsker vi ikke, at se vore børns liv indskrænket til at være kopier af de liv, vi selv fører.

Friskolen er netop et udtryk for, at vore børn, med baggrund i vore egne skole- og livserfaringer, skal gives nogle andre og bedre muligheder.

Det er et fælles ønske for os alle, at de må få så godt et skolefundament for livet som overhovedet muligt.

Et liv er ikke kun noget man får, det er også noget man er med til at forme.

Skole skal derfor ikke være en facitliste, man kan eller skal uddannes efter, men en dagsorden, hvor man *i levende vekselvirkning*, i dialog med andre børn og voksne, kan komme tættere på hvad, der vigtigt at lære for at kunne "klare livet".

Som voksne har vi sat en del af dagsordenen for vores børn. Vi ved af erfaring, at dette eller hint er et vigtigt område at beskæftige sig med. Ikke for dets egen skyld, men fordi vi ved, at fremtidige møder med andre mennesker eller problemstillinger med stor sandsynlighed vil kunne beriges eller håndteres vha. forklaring eller forståelse.

Vi har valgt områder ud, der i en eller anden udstrækning kan dække livsområderne opdelt i naturvidenskabelige, humanistiske og musiske fag.

De er vinkler, i lyset af hvilke vi kan prøve at forklare, forstå og mestre vore liv i. Disse vinkler er ikke fyldestgørende eller "færdige".

Ind i mellem går vi på tværs af disse "anskuelses-kasser" og forsøger at få eleverne til at anskue emner/temaer på tværs af vinklerne. Både for at få en mere nuanceret forståelse af et emne og se begrænsningerne i den faglige anskuelse.

Dette skal ske i en dagligdag, hvor lærerne viser vore børn, at der er noget værdifuldt at hente i fagenes indhold. At det kommer deres liv ved, ikke bare "når du bliver stor", men også her og nu i barnets liv".

Det kræver, at vi ved, hvad vi laver, hvorfor vi laver det og hvornår vi laver det.

Det er i mødet mellem elev, lærer og emne at læring kommer i stand.

Og skolens møder skal være mangeartede: fag, rejser, leg, teater, musik, kort sagt samvær i alle mulige afskygninger.

I levende vekselvirkning

Grundtvigs mest centrale begreb er ”*i levende vekselvirkning*”, og handler om måden, vi møder hinanden.

Hvad skal til for at mødet lykkes?

Der skal være *ansvarlighed, ligeværdighed, tryghed, respekt og tillid*.

Dette er forudsætningen for at barnet udvikler selvtillid og selvværd og dermed sin evne til selvstændig stillingtagen. Dette er ligeledes også basis for forståelsen af grundlæggende demokratiske spilleregler.

Det er ikke noget, der skal undervises i. Det er noget, der skal ligge i det daglige samvær. Noget som praktiseres og holdes i hævd. Noget der undervises med.

Der er forhold, hvor ansvarlighed er at anvende magt. Magt forstået på den måde, at når grundlæggende regler for omgang med hinanden brydes, når dialog umuliggøres, så må den voksne gå ind og tydeliggøre det og signalere, at vi ikke accepterer vold, *hverken fysisk eller psykisk vold eller vold på rammerne for samvær*.

Det betyder også, at den voksne skal værne om den enkeltes muligheder for at komme til orde, afbrydelser er ikke acceptabelt. Læringen af at gå i skole skal ikke være, at det er den, der råber højest, der skal bestemme.

Hvis friskole på grundtvig-koldske grundlag skal give mening, må læringen være, at det er det bedste argument, der vinder.

Ansvarlighed overfor eksempelvis samværsformer er således en konkret værdi. *Tillid* til at dette sikres af de øvrige er afgørende. *Respekt* for hinanden og fællesskabet er grundlaget for *trygheden*.

Derfor skal skolen have fokus på sproget, med henblik på at skabe en højere grad af opmærksomhed på virkningen af bestemt sproglig adfærd.

Selvværd får et hak, når man beskrives på en ydmygende måde. *Selvværd og selvtillid* bliver heller ikke opbygget af, at man oplever drillerier, sarkasme og isolation. Når dagsordener bliver til ”kammerateri” og ikke det fælles møde, så er der ikke basis for frugtbar læring. Men der er basis for en masse læring, som ikke er i overensstemmelse med skolens værdi ligeværdighed.

Som voksne skal der støttes op om disse værdier, så grundlaget for mødet er tilstede.

Et begreb som mobning er således uforeneligt med de grundlæggende værdier, og alle voksne har medansvar for, at dette ikke finder sted.

God skole opstår, når elever og lærere mødes om at gå i skole. Når de gensidigt tør stille sig til rådighed for hinanden og er villige til at diskutere sig selv i forhold til livet. Dette kræver, at skolen betragtes som et fælles projekt mellem lærere, elever og forældre. Derfor er ”grundbyggestenen” samarbejdet med forældrene og den gensidige forpligtigelse på at skabe rammerne for mødet.

Livet er en lang skole, og derfor må man ”stille i skole” resten af livet og møde mange mennesker, der bliver ”lærere” for én, mennesker, der stiller sig til rådighed for ens egne læringsprocesser. Det bedste fundament for dette er, at der allerede før mødet er *tillid* til at der er ”noget” ved mødet med den anden, at det nytter noget, og det er derfor disse værdier, vi skal give vores børn med i livet.